Més enllà dels temples d'Angkor...

Mercè Català, Bea González, Núria Millet i Carla Vergés, logopedes

... sortint de la zona de confort.

Les paraules que trobareu a continuació fan referència a l'experiència personal d'una estada d'un mes a Cambodja, on varem col·laborar en un orfenat de la capital, amb nens i joves amb discapacitat. Som tres logopedes i una a mig camí les que us narrarem el nostre viatge. Un viatge iniciat amb il·lusió i incertesa i finalitzat amb una motxilla carregada d'experiències noves, que ha derivat en un creixement personal i professional.

UNA setmana abans de marxar, encara estàvem acabant de gestionar tots els tràmits del viatge amb la nostra organització, Cooperating Volunteers, i rebent material i suport de l'empresa Logopedicum. El material que ens van proporcionar estava directament relacionat amb aspectes de la teràpia miofuncional i altres, com ara potenciar l'audició i el llenguatge. Tot i que sabien que en el nostre destí ens seria complicat executar les tasques, van confiar en nosaltres en tot moment proporcionant-nos tot el que necessitàvem.

El 28 de juliol del 2016 va començar la nostra aventura. Plenes d'il·lusions, amb ganes de créixer i d'aportar el nostre granet de sorra, ens trobàvem a la T1 a punt d'enlairar-nos per fer realitat un dels nostres grans reptes.

Després de 30 hores de viatge dormint malament, perdent objectes personals i imprescindibles, corrent amunt i avall pels aeroports..., per fi, a mitja nit, vam arribar a Phnom Penh, Cambodja. Ens va rebre una ciutat fosca i aparentment tranquil·la. En aquelles hores érem un dels únics *tuk-tuks* que circulaven per les carretes de la capital. Estàvem més il·lusionades que mai, ja que teníem ganes de poder començar a explorar el que seria casa nostra durant 30 dies.

SITUACIÓ GEOGRÀFICA

La ciutat de Phnom Penh és la capital de Cambodja. Es troba situada al centre del país, lloc que la fa privilegiada per al comerç i el turisme. És considerada una antiga colònia francesa, i actualment està formada per diverses cultures (60% Khmer, 15% xinesa, 20% vietnamita i 5% d'altres).

Té una població aproximada de 2.009.264 habitants. Hem pogut constatar que hi ha un 87% de la població Khmer alfabetitzada, i pel que fa a l'àmbit laboral, hi ha una taxa del 12% de desocupació. La majoria d'ingressos que rep la ciutat provenen del turisme i el comerç tèxtil: tenim dades que el govern ha invertit en indústria, però fa la sensació que la població local no ho percep.

NATIONAL BOREY FOR INFANTS AND CHILDREN (NBIC)

L'únic que sabíem abans d'arribar era que estaríem fent tasques de suport, joc i neteja amb nens amb discapacitats a l'orfenat National Borey for infants and Children (NBIC). Per tant, el temps abans del viatge no paraven de sorgir-nos dubtes i més dubtes sobre com serien els nens, com ens entendríem amb ells, què podríem fer en relació amb la logopèdia i quin tipus de tracte tindríem amb els superiors del centre.

L'orfenat NBIC és l'únic de Cambodja que se sustenta amb fons públics, de titularitat estatal. El complex estructural consta d'un únic edifici subdividit en 3 àrees o pavellons. En total hi ha aproximadament uns 150 nens d'edats compreses entre 0 i 25 anys.

Aquestes subdivisions de l'edifici són degudes a les tasques que s'hi desenvolupen. Un pavelló és exclusiu per a l'educació i la rehabilitació; l'altre és específic per a la higiene i el descans (aquest pavelló, a més, presenta subdivisions internes, segons edat, sexe i la presència de la malaltia del VHI); i l'últim pavelló fa referència a l'escola d'educació especial Rabbit, on assisteixen tant alumnes externs com interns.

A causa de l'elevat volum d'infants residents, els voluntaris han de cobrir les necessitats existents al pavelló d'educació i rehabilitació. Aquest pavelló consta de dos professionals habilitats com a terapeutes, un en relació amb el camp de l'educació i l'altre amb el món de la fisioteràpia; la resta són dones anomenades "mums", les quals viuen a l'orfenat a canvi de fer tasques relacionades amb la higiene i el descans dels nens. Aquest és el motiu pel qual els voluntaris demandats han de donar suport a les àrees educatives i de rehabilitació.

La quantitat aproximada de voluntaris que reben durant els mesos d'estiu s'acosta als 100-150, i són de nacionalitats diverses. La seva formació de base acostuma a estar relacionada amb el món educatiu, psicològic, logopèdic, fisioterapèutic i amb la teràpia ocupacional.

LA NOSTRA FEINA A L'ORFENAT

La nostra àrea de treball estava dividida en tres playing-rooms i la sala de fisioteràpia. Les playing-rooms estaven divididas per edats: una anava de 0-4 anys, la següent de 4-12 anys i l'última amb nens de 10 anys i adolescents. A cada playing-room hi havia entre 15 i 20 nens, dues o tres "mums" i un total de 5 voluntaris. Cada una tenia el seu calendari i programa establerts, i depenent del nombre de voluntaris, es reestructuraven les activitats.

Les activitats que s'hi duien a terme estaven relacionades amb l'estimulació del llenguatge i, la incorporació dels hàbits alimentaris i d'higiene. Mitjançant jocs, cançons i/o representació de contes, es potenciaven la comprensió, l'alerta auditiva i la incorporació de vocabulari funcional, ja que l'objectiu principal era potenciar l'autonomia de cada infant, segons les seves possibilitats.

La sala de fisioteràpia era considerada l'àrea rehabilitadora. Allí hi passaven la major part del temps els dos terapeutes duent a terme programes específics de rehabilitació per a cada infant. S'atenien la gran majoria d'usuaris del centre, des de nadons fins a adolescents. Cada un era avaluat pel coordinador de la sala de fisioteràpia (fisioterapeuta per l'Escola Xinesa), el qual establia els objectius a assolir i el pla de treball. A la sala, a més dels dos experts, també hi havia dues "mums" i 5 voluntaris.

La feina dels voluntaris era ajudar els coordinadors a executar les bateries d'exercicis programades per a cada infant; havien de tenir uns coneixements mínims sobre la patologia i les afectacions musculoesquelètiques, en cas contrari, el coordinador era l'encarregat de fer aquesta mínima "formació". Un dels objectius amb el qual ens basàvem els voluntaris durant l'execució de les activitats era mantenir i afavorir l'alineació músculoesquelètica. A més, totes les activitats passives que executàvem estaven pensades per a potenciar la funcionalitat de l'activitat global, i n'hi havia d'altres per potenciar activitats específiques. A més de les activitats passives, també en fèiem d'actives, en què era important la col·laboració de l'infant.

A part d'aquestes tasques més de caire educatiu, dintre de la jornada laboral també ajudàvem a l'hora dels àpats. Era un dels moments en els quals podíem intervenir més com a logopedes, garantint la màxima seguretat i eficàcia en les tasques alimentàries.

Val a dir que durant l'execució de les tasques era imprescindible conèixer l'afectació de l'infant, el grau de funcionalitat i la seva col·laboració, aspectes considerats de gran importància per a nosaltres.

LES NOSTRES SENSACIONS

El nostre període d'adaptació va ocupar tota la primera setmana. Els primers dos dies els vam dedicar a conèixer la ciutat amb un recorregut cultural i històric per poder entendre millor la cultura. Totes recordem l'arribada a l'orfenat: la reacció dels treballadors va ser freda, distant, burocràtica... i vam notar certa resistència, però alhora els nens ens van fer sentir còmodes i amb ganes de donar-se a conèixer.

Els dies anaven passant i a poc a poc sentíem que anàvem formant part d'aquella família. Tot i això, no totes ho miràvem amb els mateixos ulls, la qual cosa feia que ho visquéssim de formes molt diferents. Teníem debats interns en què ens plantejàvem les nostres funcions allà, les nostres ideologies i les formes de treballar i d'entendre la vida. Arran de tots aquests fets es va començar a despertar el nostre esperit crític.

Vam començar a copsar que aspectes que eren de gran importància per a nosaltres eren considerats irrellevants pels membres nadius del centre.

Des d'un principi sabíem que no podríem treballar tal com ho faríem a casa nostra, però un cop allà, ens vam sentir confoses perquè pensàvem que la institució es voldria beneficiar dels nostres coneixements i del nostre saber fer, com ara, ensenyant com s'usava el material aportat per Logopedicum, creant-ne de nou segons la seva demanda o, oferint opinions logopèdiques, entre d'altres. Però la realitat va ser molt diferent, i ens va decebre, ja que mostraven més interès per les aportacions econòmiques que pels coneixements que els poguéssim oferir.

El voluntariat ha estat una experiència que ha valgut la pena poder-la viure i sentir en totes les seves dimensions. No ens ha deixat indiferents a cap de nosaltres, i només pel gran nombre de preguntes i dubtes que hem hagut d'afrontar ja s'ha assolit una de les principals fites de l'experiència: la reflexió. ■

1 Materials aportats per l'empresa Logopedicum. **2** Material de creació pròpia. **3** Equip i usuaris de l'orfenat, equip voluntari i material de l'empresa Logopedicum. **4** D'esquerra a dreta: Mercè Català, Bea González, Núria Millet i Carla Vergés – Logopedes per Cambodja.